

Sygn. akt V KK 557/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

SSN Piotr Mirek

w sprawie **J. A.-J.**

skazanego z art. 286 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 20 grudnia 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w S.

z dnia 28 kwietnia 2016 r., sygn. akt II K [...]

**Uchyla zaskarżony wyrok, z wyjątkiem rozstrzygnięcia w pkt 4
wyroku o kosztach obrony z urzędu, a postępowanie karne
wobec oskarżonego umarza na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.,
kosztami procesu obciążając Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

J. A.-J. został oskarżony o to, że: „*W dniu 14-12-2013 r. w nieustalonym miejscu ze skutkiem we wsi Z. gm. P. doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem P. S., poprzez wprowadzenie go w błąd, przy zakupie*

zboża w postaci pszenżyta w ilości 24,72 tony oraz jęczmienia w ilości 25,3 tony o łącznej wartości 37.496,01 złotych na podstawie wystawionej faktury VAT nr [...] z dnia 14 grudnia 2013 roku, co do zamiaru i możliwości wywiązania się z warunków zawartej umowy działając tym samym na szkodę P. S.”, tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2016 r., w sprawie o sygn. akt II K [...], Sąd Rejonowy w S. uznał oskarżonego za winnego zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w brzmieniu przed 1 lipca 2015 r. wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 2 k.k. – także w brzmieniu przed 1 lipca 2015 r. – wymierzył mu karę grzywny w wysokości 250 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł. Wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 4 lat, a na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego P. S. kwoty 37.496,01 zł. Rozstrzygnął również o kosztach procesu (pkt 4-6).

Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 23 września 2015 r.

Kasację od tego wyroku wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżając wyrok w całości na korzyść skazanego, zarzucił mu: *„rażące naruszenie prawa procesowego, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na skazaniu oskarżonego za czyn z art. 286 § 1 k.k., popełniony w dniu 14 grudnia 2013 r., pomimo tego, że stanowił on element czynu ciągłego z art. 286 § 1 k.k. oraz art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., popełnionego w okresie od 5 listopada 2012 r. do 9 września 2014 r., za dokonanie którego J. A.-J. skazany został wcześniejszym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 18 sierpnia 2015 r., sygn. akt II K [...], co skutkowało zaistnieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.”*

Podnosząc tak opisany zarzut skarżący wnosił na wstępie, o dopuszczenie dowodu z akt sprawy II K [...] Sądu Rejonowego w K. na okoliczność prawomocnego skazania J. A.-J. wyrokiem z dnia 18 sierpnia 2015 r., by następnie w konkluzji domagać się uchylenia zaskarżonego wyroku i umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co zważywszy na jej kierunek, umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie wskazanym w art. 535 § 5 k.p.k. Z dołączonych do akt niniejszej sprawy, akt sprawy II K [...] Sądu Rejonowego w K., wynika, że J. A.-J. został skazany wyrokiem tego sądu w dniu 18 sierpnia 2015 r. za popełnienie w okresie od dnia 5 listopada 2012 r. do dnia 9 września 2014 r. przestępstwa kwalifikowanego z art. 286 § 1 k.k. oraz art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. (k. 1635-1653). Z przyjętej w tym wyroku konstrukcji czynu ciągłego (II K [...]) wynika, że przedmiotem tego postępowania karnego były zachowania, które w formule opisu czynu, a zwłaszcza sposobu działania (wszystkie czyny polegały na wprowadzaniu w błąd przy dokonywaniu transakcji zakupu zboża), jak i w obrazie normatywnym (zachowania poszczególne wyczerpywały znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.- jedno także z art. 270 § 1 k.k. – pkt LV) były tożsame z tym zachowaniem, które stanowiło przedmiot postępowania w sprawie II K [...] Sądu Rejonowego w S.. W sprawie o sygn. akt II K [...] Sądu Rejonowego w K. chodziło o dokonywanie zakupów zboża z tzw. odroczonym terminem zapłaty, przy istnieniu z góry przestępczego zamiaru braku uiszczenia ceny towaru. Taki sam schemat popełnienia przestępstwa oraz zamiar braku uiszczenia ceny towaru zaistniał w sprawie II K [...] Sądu Rejonowego w S., co wynika nie tylko z treści wyroku (opis czynu), ale i uzasadnienia. Przypomnieć przy tym należy, co słusznie dostrzega skarżący, że od strony normatywnej konstrukcja przestępstwa (czynu) ciągłego z art. 12 k.k. choć składa się z wielu zachowań (elementów), to stanowi konstrukcję jednego czynu przestępnego, co z kolei ma ten skutek, iż "prawomocne skazanie za czyn ciągły (art. 12 k.k.) stoi na przeszkodzie, ze względu na treść art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., ponownemu postępowaniu o później ujawnione zachowania, będące elementami tego czynu, które nie były przedmiotem wcześniejszego osądzenia, niezależnie od tego, jak ma się społeczna szkodliwość nowo ujawnionych fragmentów czynu ciągłego do społecznej szkodliwości zachowań uprzednio w ramach tego czynu osądzonych." (uchwała SN z dnia 21 listopada 2001 r., I KZP 29/01, OSNKW 2002, nr 1-2, poz. 2). Krótko rzecz ujmując można stwierdzić, że zachowanie skazanego z dnia 14 grudnia 2013 r., stanowiące od strony normatywnej przestępstwo oszustwa popełnione na szkodę P. S., za które skazano

go w wyroku Sądu Rejonowego w S., w sprawie II K [...], to jeden z elementów czynu ciągłego, osądzonego już prawomocnie w sprawie II K [...] Sądu Rejonowego w K.; **wyrok w sprawie II K [...] uprawomocnił się bowiem w dniu 23 września 2015 r.** (k. 1722 akt II K [...]). Decyduje o takim ustaleniu nie tylko tożsamość zachowania w zestawieniu z poszczególnymi zachowaniami stanowiącymi czyn ciągły w sprawie II K [...] Sądu Rejonowego w K., ale także czas tego czynu, który w całości zawiera się w czasie przypisanego skazanemu prawomocnie w sprawie II K [...] przestępstwa ciągłego (art. 12 k.k.). Skoro zatem w wyroku skazującym Sądu Rejonowego w K. w sprawie II K [...] przyjęto koncepcję jednego przestępstwa – czynu ciągłego z art. 12 k.k. – popełnionego w określonym czasie, tj. od dnia 5 listopada 2012 r. do 9 września 2014 r., to z datą uprawomocnienia się tego wyroku nie mogło się toczyć już żadne inne postępowanie o zachowanie będące elementem tego czynu ciągłego. W konsekwencji, Sąd Rejonowy w S. prowadząc postępowanie już po dniu 23 września 2015 r. dopuścił się obrazy art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., a efektem było wydanie wyroku skazującego, choć postępowanie karne winno być wobec oskarżonego umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. Mając na uwadze powyższe uwarunkowania normatywne oraz ugruntowane już na tle art. 12 k.k. orzecznictwo Sądu Najwyższego (por. np. uchwałę SN z dnia 21 listopada 2001 r., I KZP 29/01, OSNKW 2002, nr 1-2, poz.2; wyrok SN z dnia 9 listopada 2017 r., V KK 327/17, LEX nr 2401104), należało zaskarżony kasacją wyrok uchylić, z wyłączeniem rozstrzygnięcia o kosztach obrony z urzędu, i postępowanie karne wobec oskarżonego umorzyć, a kosztami procesu obciążyć Skarb Państwa, zgodnie z dyspozycją art. 632 pkt 2 k.p.k.